

NOKUTs oppsummeringer

Nasjonal deleksamen i årsregnskap

Gjennomføring og resultater

Juni 2015

NOKUT

NOKUTs arbeid skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og fagskoleutdanning, samt godkjent høyere utenlandsk utdanning. Med rapportserien "NOKUTs oppsummeringer" vil vi bidra til økt kunnskap om temaer knyttet til fagskole, høyere utdanning og godkjenning av utenlandsk utdanning i Norge.

Tittel:	Nasjonal deleksamen i årsregnskap
Forfatter(e):	Stephan Hamberg Kjersti Tokstad (prosjektleder)
Dato:	16.06.2015

Sammendrag

NOKUT arrangerte i samarbeid med Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA) og 13 høyskoler og universiteter nasjonal deleksamen i årsregnskap for bachelorgradsstudenter i revisjon og regnskap (BRR) 6. mai 2015. Totalt 535 studenter (76 prosent av oppmeldte studenter) fullførte eksamen og fikk sensur.

BRR-programmene deltok i prosjektet på frivillig basis og har i flere år hatt felles eksamen i årsregnskap. Som i tidligere år ble eksamenssettet utarbeidet av en oppgavekomite ledet av en fagkoordinator ved Universitetet i Agder. Oppgavekomiteen laget også en sensorveiledning som det nasjonale sensorkorpset brukte. I tidligere år har sensuren blitt foretatt lokalt med mulighet for lokal tilpassing av både oppgaver og sensorveiledning. Eksamen i årsregnskap er en viktig eksamen, og studentene må ha oppnådd minimum karakteren C for å bli registrert revisor.

Den største og viktigste forskjellen fra tidligere år var at det i år ble gjennomført en nasjonal sensur. Dvs. NOKUT sammen med NRØA ba de aktuelle institusjonene om å oppnevne alle syv sensorene. NOKUT delte de syv sensorene inn i 21 sensorpar som sensurerte eksamensoppgavene. Hvert sensorpar sensurerte ca. 25 besvarelser uten å kjenne identiteten til kandidaten eller kandidatens institusjon. Sensorparet ble sammen enige om kandidatens karakter og rapporterte disse karakterene til NOKUT. NOKUT videreformidlet så eksamensresultatene tilbake til institusjonene.

Det nasjonale gjennomsnittet ved årets eksamen var 1,90 (bokstavkarakter D). I perioden 2012–2014 var det nasjonale gjennomsnittet 2,36 (bokstavkarakter D). Forskjellen tilsvarte nesten en halv karakter. Det var også store forskjeller i karakterfordelingen. I 2015 fikk 37 prosent av studentene karakteren C eller bedre, i 2012–2014 var det samme tallet 50 prosent. I 2015 var strykprosenten 24 prosent, mens i 2012–2014 var strykprosenten 12 prosent.

Det var også store forskjeller på institusjonsnivå i 2015. Gjennomsnittskarakteren på institusjonsnivå varierte fra 3,48 til 1,39, andelen studenter som fikk karakteren C eller bedre varierte fra 70 prosent til 19 prosent og strykprosenten varierte fra 0 prosent til 37 prosent.

Sammenligner man resultatene fra 2015 med resultatene fra perioden 2012–2014 var det også stor variasjon på institusjonsnivå. Noen institusjoner gjorde det bedre i 2015 enn i 2012–2014, noen gjorde det omtrent likt, mens flere hadde lavere gjennomsnittskarakter, lavere andel C og høyere andel stryk.

Innhold

1	Innledning og organisering	1
1.1	Beskrivelse av dagens ordning	1
1.2	Hvilke endringer medfører omlegging til nasjonal deleksamen?	2
1.3	Organisering av nasjonal deleksamen	2
1.3.1	Før eksamen	2
1.3.2	Eksamensdagen	3
1.3.3	Sensur	3
2	Formål med nasjonal deleksamen	4
3	Krav til prøvene	4
4	Resultater	5
4.1	Resultater 2015	5
4.2	Resultater på institusjonsnivå	10
4.2.1	Høgskolen i Sør-Trøndelag	11
4.2.2	Høgskolen i Harstad	12
4.2.3	Høgskolen i Buskerud og Vestfold	13
4.2.4	Universitetet i Nordland	14
4.2.5	Høgskolen i Nord-Trøndelag	15
4.2.6	Høgskolen i Oslo og Akershus	16
4.2.7	Universitetet i Agder	17
4.2.8	Universitetet i Stavanger	18
4.2.9	Høgskolen i Østfold	19
4.2.10	Handelshøyskolen BI	20
4.2.11	Høgskolen i Telemark	21
4.2.12	Høgskolen i Hedmark	22
4.2.13	Sammendrag av institusjonsanalysene	23
4.3	Sensuranalyse	23
5	Konklusjon.....	25

1 Innledning og organisering

NOKUT fikk 8. september 2014 i oppdrag av Kunnskapsdepartementet å gjennomføre et forsøk med nasjonale deksamener i høyere utdanning. I oppdragsbrevet står det:

«Oppdrag 1- Nasjonal deksamnen

I grunnopplæringen har nasjonale prøver vært benyttet i flere år, og det har bidratt til nyttig kunnskap om tilstanden i norsk skole. Nasjonale deksamener i høyere utdanning vil gi oss nyttig informasjon om studentenes kunnskapsnivå og fagmiljøene får mulighet til å sammenlikne seg med tilsvarende fagmiljøer ved andre institusjoner, og kan utvikle seg på grunnlag av dette. Det kan også virke tillitvekkende for samfunnet at man måler kunnskapen gjennom nasjonale deksamener.

NOKUT får i oppdrag å gjennomføre en mulighetsstudie og et pilotprosjekt som fullskala gjennomføring av nasjonale deksamener innenfor enkelte profesjonsfag. Dette må gjøres i nært samarbeid med de som har erfaringer med nasjonale prøver i grunnopplæringen. NOKUT skal ta sikte på både å utvikle deksamenerne og gjennomføre piloten i løpet av 2015.»

Tre profesjonsutdanninger har blitt valg ut til å delta i forsøket som finner sted i 2015 og 2016. Disse er grunnskolelærerutdanningene (GLU1–7 og GLU1–5 med matematikk), bachelorgradsstudiet i sykepleie og bachelorgradsstudiet i regnskap og revisjon. Denne rapporten dreier seg om nasjonal deksamnen i årsregnskap for studenter i bachelorstudiene i regnskap og revisjon.

Formålet med rapporten er å evaluere prosessen og resultatene av nasjonal deksamnen i årsregnskap, beskrive de erfaringene NOKUT og andre aktører har gjort seg, og belyse fremtidige utfordringer med nasjonale deksamener. Resten av rapporten dreier seg i sin helhet om nasjonal deksamnen i årsregnskap, som ble holdt 6. mai 2015.

1.1 Beskrivelse av dagens ordning

Utdanningsinstitusjonene som tilbyr bachelor i regnskap og revisjon (BRR)¹, samarbeider i dag om frivillige, felles eksamensoppgaver i de fire avsluttende revisoreksamenene. Universitet i Agder (UiA) har påtatt seg koordineringsrollen både faglig og administrativt. Alle de aktuelle institusjonene har valgt å delta i samarbeidet om eksamenene i «årsregnskap og god regnskapsskikk» og «revisjon». For de to andre eksamenene er det noen institusjoner som har valgt ikke å være med i eksamenssamarbeidet.

Hvert eksamenssett utarbeides av en oppgavekomite. Denne ledes av en fagkoordinator fra UiA. Oppgavekomiteen utarbeider også løsningsmomenter/sensorveiledning. Oppgavekomiteen sender ut et rundskriv til faglærerne/fagansvarlige som gir føringer for eksamenen og anbefalinger til faglærerne mht. vektlegging av tematikk, faglitteratur mv.

¹ Basert på rammeplan fra 2011, som avløste rammeplan fra 2005 for bachelor i revisjon

Hver institusjon kjøper et eksamenssett som de i prinsippet kan benytte som de vil. De kan i eksamenssettet legge til, endre eller slette. Praksis har vist at dette i meget lite omfang faktisk har skjedd, slik at eksamenene er oppfattet som nasjonale. Eksamenssettet er 14 dager før eksamensdagen sendt administrativt fra UiA til eksamenskontorene/administrativ kontaktperson ved deltakende institusjon. Mange faglærere har basert på praksis for intern distribusjon ikke fått sett eksamenssettet før eksamenen er i gang.

Hver institusjon avholder eksamenen og gjennomfører lokal sensur. I sensuren kan vektleggingen av delspørsmål som i mindre grad er gjennomgått med studentene, ha blitt nedtonet. Det kan også være at foreslått løsning i sensorveiledningen er sett bort fra på grunn av faglig uenighet om løsningen.

BRR-studiene er i fugleperspektiv små studier, med ofte enda mindre fagmiljøer. De fire avsluttende revisoreksamenene prøver studentene i et omfattende pensum, med mange temaer og praksisnære caseproblemstillinger som det krever modning å besvare. Tilbakemeldinger tyder på at dette er av de mest krevende eksamenene på bachelornivå.²

1.2 Hvilke endringer medfører omlegging til nasjonal deleksamen?

Siden alle utdanningsinstitusjonene som tilbyr bachelor i regnskap og revisjon, allerede samarbeider om felles eksamensoppgaver i faget, har fagmiljøet god erfaring med felles eksamen. I dette pilotprosjektet har NOKUT derfor samarbeidet tett med fagmiljøet og videreført ordningen med utvikling av eksamenssett og sensorveiledning. Det betyr at det ble utarbeidet et eksamenssett og en sensorveiledning av en oppgavekomite ved UiA. Den største forskjellen fra tidligere år er at det ikke åpnes for lokale tilpasninger av eksamenssettet eller sensuren. En annen stor endring er at alle besvarelser blir sensurert sentralt av et sensorkorps.

1.3 Organisering av nasjonal deleksamen

NOKUT har vært sentrale i administrasjonen av den nasjonale deleksamen i årsregnskap. NOKUT har ikke kompetanse til å utvikle eksamenssett og sensorveiledning, så dette er gjort av oppgavekomiteen ved UiA (som beskrevet over). Sensorer ble foreslått av Nasjonalt råd for økonomisk-administrativ utdanning (NRØA), og NOKUT ba deretter alle institusjoner om formelt å oppnevne disse som sensorer til eksamen i årsregnskap. For å forankre pilotprosjektet i fagmiljøet, har NOKUT hele veien samarbeidet tett med NRØA.

NOKUT har vært ansvarlig for bestilling og fordeling av eksamenspapirer, fastsettelse av kandidatnumre til eksamen, fordeling av besvarelser til sensorkorpset samt retur av eksamensresultater til eksamenskontorene.

1.3.1 Før eksamen

NOKUT har hatt kontinuerlig kontakt med NRØA siden høsten 2014 om den nasjonale deleksamen. NOKUT hadde et møte med prosjektgruppen til NRØA i januar 2015, der man ble enige om

² I tillegg kreves det karakteren C eller bedre for at Finanstilsynet gir tittelen registrert revisor.

arbeidsfordeling. NOKUT holdt også sammen med NRØA et informasjonsmøte med faglærere, fagansvarlige og sensorer 2. mars 2015.

Før eksamen hadde NOKUT kontinuerlig kontakt med eksamenskontorene ved de involverte institusjonene for å forberede dem på de forandringene nasjonal deleksamen medførte. For at sensorene ikke skulle kunne identifisere hvilken institusjon studentene kom fra, måtte NOKUT fordele kandidatnummerserier til institusjonene. NOKUT hadde også, for å garantere at sensorene ikke skulle kunne identifisere hvilken institusjon besvarelsen kom fra, bestilt egne eksamenspapirer til den nasjonale deleksamen som de så sendte ut til eksamenskontorene. Til slutt ble eksamenskontorene informert om at de måtte sende alle eksamensbesvarelsene til NOKUT så raskt som mulig og helst innen fredag 8. mai (altså to dager etter eksamen).

Eksamenssettet ble skrevet av en oppgavekomite ved UiA. NOKUT la ingen føringer for hva oppgavesettet skulle inneholde, eller hva en nasjonal deleksamen skal måle (minstenivå eller kunnskapsnivå).

1.3.2 Eksamensdagen

Alle institusjonene mottok eksamenspapirer fra NOKUT ca. to uker før eksamensdagen, som var 6. mai. Alle institusjonene hadde også mottatt en nummerserie som de brukte som kandidatnummer til studentene. Etter at eksamenen var avsluttet, samlet eksamenskontorene ved institusjonene alle eksamenene og sendte dem til NOKUT per post.

1.3.3 Sensur

En av de største forskjellene fra tidligere år er at alle besvarelser er sensurert sentralt, og at det derfor ikke har vært mulig med lokal tilpassing av sensorveiledning og sensur. Sensorkorpset ble foreslått av NRØA, og NOKUT sendte en forespørsel til alle institusjonene om å oppnevne hele korpset som sensorer til nasjonal deleksamen i årsregnskap.

Sensorkorpset besto av syv erfarne sensorer fra hele landet. En sensorveiledning ble utviklet av oppgavekomiteen ved UiA, men sensorkorpset utarbeidet selv vurderingskriterier i tillegg til noen små justeringer av sensorveiledningen.

Totalt fullførte 535 studenter den nasjonale deleksamenen i årsregnskap. Hver besvarelse ble sensurert av to sensorer. For å sikre delmålet om karakterkalibrering delte NOKUT sensorkorpset inn i 21 sensorpar. Hvert par var ansvarlig for å sensurere ca. 25 besvarelser som var tilfeldig fordelt. Det vil si at hvert sensorpar sensurerte 25 tilfeldige kandidater, og hver sensor sensurerte minst én kandidat fra hver institusjon.³ Ved at sensorene rettet besvarelser fra kandidater på mange forskjellige institusjoner, sikret man en god kalibrering av sensuren og sensorkorpset. Ved å sensurere et antall besvarelser sammen med seks andre sensorer, blir karakterene mest mulig like og mest mulig rettferdige på tvers av institusjonene. Nedenfor viser vi gjennomsnittskarakteren per sensorpar.

Rent praktisk foregikk sensuren via Fronter. NOKUT opprettet 21 rom i Fronter, og i hvert rom ble det lagt inn ca. 25 besvarelser, samt et dokument med kandidatnummer og et felt til karakteren. Hver

³ Noen institusjoner hadde færre enn 21 kandidater, så hvert sensorpar kunne derfor ikke sensurere besvarelser fra alle institusjonene. Siden hver institusjon hadde minst syv kandidater, har alle sensorer sensurert minst én besvarelse fra alle institusjoner.

besvarelse fikk samme filnavn som kandidatnummeret. Sensorene ble informert om hvilke rom de hadde tilgang til og sensurerte de besvarelsene som lå i hvert rom. De førte så inn karakteren i karakterfilen. Før den endelige karakteren ble satt, hadde hvert sensorpar et sensurmøte hvor de ble enige om den endelige karakteren. Alle sensorpar ble ferdige med sensuren innen fristen, og NOKUT videreformidlet karakterene til institusjonene.

2 Formål med nasjonal deleksamen

Av oppdraget NOKUT har fått av Kunnskapsdepartementet, følger det at nasjonale deksamener skal:

- gi nyttig informasjon om studentenes kunnskapsnivå (formål 1)
- gi fagmiljøene mulighet til å sammenligne seg med tilsvarende fagmiljøer ved andre institusjoner, noe som igjen skal gi miljøene grunnlag for utvikling (formål 2)
- bidra til økt tillit til utdanningene i samfunnet (formål 3)

NOKUT anser formål 2 for å være det sentrale. Hvis fagmiljøet finner de nasjonale prøvene nyttige, vil det skape økt tillit i samfunnet. Det fordrer at prøvene gir økt informasjon om studentenes kunnskapsnivå.

I tillegg legger NOKUT til grunn at det ut fra et kvalitetsperspektiv er et mål i seg selv at en gitt karakter skal reflektere samme kunnskapsnivå, uavhengig av hvilken institusjon eksamenen er avlagt ved, jf. SØF-rapport nr. 03/13, s. 1:

«Intensjonen ved dagens karaktersystem er at en gitt karakter skal reflektere samme kunnskapsnivå uavhengig av hvilken institusjon eksamenen er avlagt på. Da vil karakterene gi korrekt informasjon om studentenes ferdigheter og innsats til andre utdanningsinstitusjoner (dersom studentene bytter institusjon under utdanningsløpet) og til potensielle arbeidsgivere.»

Dette kvalitetsperspektivet omtales videre som karakterkalibrering eller kalibrering av karaktersettingen.

3 Krav til prøvene

Som nevnt tidligere samarbeidet NOKUT tett med NRØA før eksamen og la ingen føringer på gruppen som laget eksamensoppgavene. Dette fagmiljøet har hatt felles, frivillige eksamener tidligere og har dermed erfaring med å lage eksamenssett i årsregnskap. NOKUT har ikke kjennskap til om dette fagmiljøet har erfaring med testteori og metoder som tradisjonelt brukes for å lage nasjonale eksamener. Det vil si at den eksamenen studentene har hatt, er en tradisjonell eksamen i årsregnskap, og NOKUT vet ikke hvilke krav fagmiljøet stiller til validitet og reliabilitet. Årets eksamenssett har ikke blitt pilotert, og vi kan ikke si noe om validiteten og reliabiliteten på eksamenssettet.

4 Resultater

I dette kapitlet presenter vi resultatene fra den nasjonale eksamenen i årsregnskap, som ble gjennomført 6. mai 2015. Den ordinære sensuren er ferdig, men klagesensuren er ikke avsluttet. Vi sammenligner også årets resultater med resultater fra våren 2012, 2013 og 2014 (vi har slått sammen alle resultater fra de tidligere årene). Først presenterer vi tall for hele populasjonen både for 2015 og 2012–2014. Deretter presenterer vi resultater for hver institusjon. Vi avslutter med en analyse av sensorparene og sensuren.

4.1 Resultater 2015

Totalt var det 535 kandidater som fullførte den nasjonale eksamenen i årsregnskap. Dette var 76 prosent av de oppmeldte studentene. Av de 24 prosentene som ikke fullførte eksamen, har ikke NOKUT mottatt oversikt over hvor mange som ikke møtte opp, hadde legeerklæring eller trakk seg under eksamen. I gjennomsnitt fullførte 77 prosent av studentene eksamen i årene 2012, 2013 og 2014. Det er dermed ingen grunn til å tro at forandringen til en nasjonal eksamen organisert av NOKUT førte til at færre studenter fullførte eksamen.

I tabell 1 under viser vi noen basistall for perioden 2012–2014 og 2015.

Tabell 1: Basistall alle institusjoner:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,50	0,37
Andel stryk	0,12	0,24
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,36	1,9
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,67	2,49
Totalt antall kandidater	1197	535

Som vi ser fra tallene, har andelen kandidater som fikk karakteren C eller bedre, gått ned med 13 prosentpoeng, mens strykprosenten har doblet seg i 2015 i forhold til perioden 2012–2015.

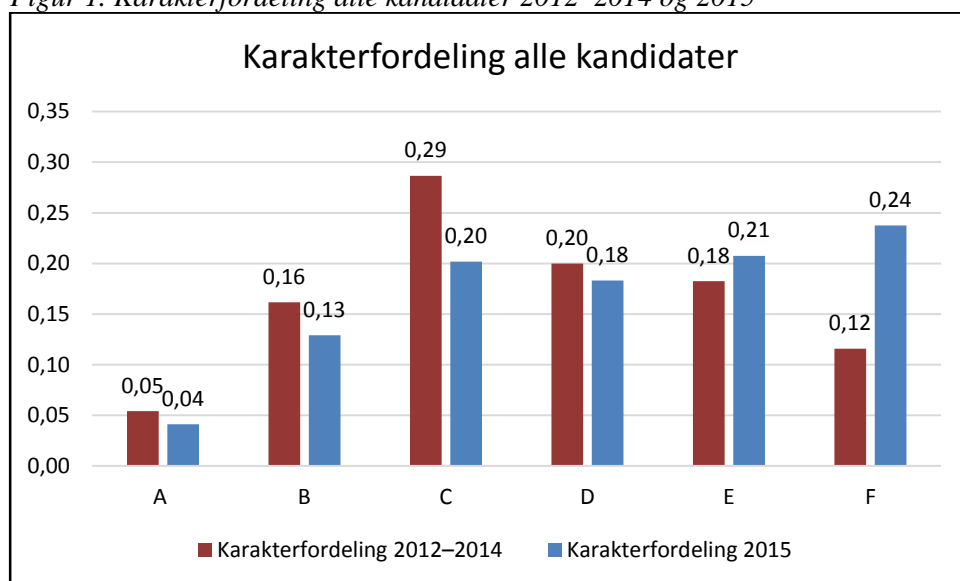
Gjennomsnittskarakteren for de 535 kandidatene som fullførte eksamen i 2015, var 1,90 når vi inkluderer de som fikk karakteren F på eksamen.⁴ Når vi ekskluderer kandidatene som fikk F, var gjennomsnittskarakteren 2,49.⁵ I perioden 2012–2014 var gjennomsnittskarakteren 2,36 (inkl. F) og 2,67 (ekskl. F).

I figur 1 sammenligner vi karakterfordelingen fra 2015 med de samlede tallene fra 2012–2014. Som vi ser fra figuren, er karakterene i perioden 2012–2014 nærmest normalfordelt, mens det for 2015 er en mer lineær fordeling fra karakteren A til F.

⁴ Når institusjonene selv rapporterer gjennomsnittskarakterer, inkluderer de ikke studenter som fikk karakteren F. I denne rapporten bruker vi begge metoder. Et problem med karakteren F er at det er forskjellige regler ved institusjonene. Noen institusjoner krever at studenter leverer eksamen for å kunne ta opp eksamen på et senere tidspunkt. Dette kan i visse tilfeller føre til «strategisk stryk» blant noen kandidater. På andre institusjoner kan studenter trekke seg under eksamen og allikevel ta opp eksamen på et senere tidspunkt.

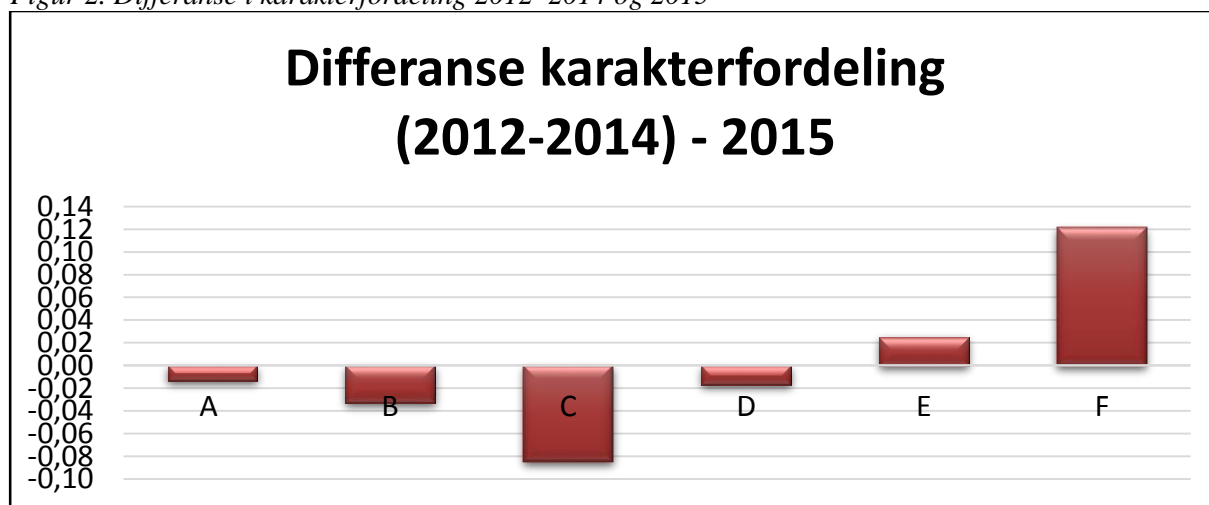
⁵ Vi bruker tall-karakterer i denne rapporten. A=5, B=4, C=3, D=2, E=1 og F=0. For å få bokstavkarakter rundes tallene av til nærmeste hele tall. Dvs. at selv om forskjellen på 1,90 og 2,49 er stor, vil man i begge tilfeller rapportere et gjennomsnitt på karakteren D uansett om man inkluderer kandidater som fikk F eller ikke.

Figur 1. Karakterfordeling alle kandidater 2012–2014 og 2015

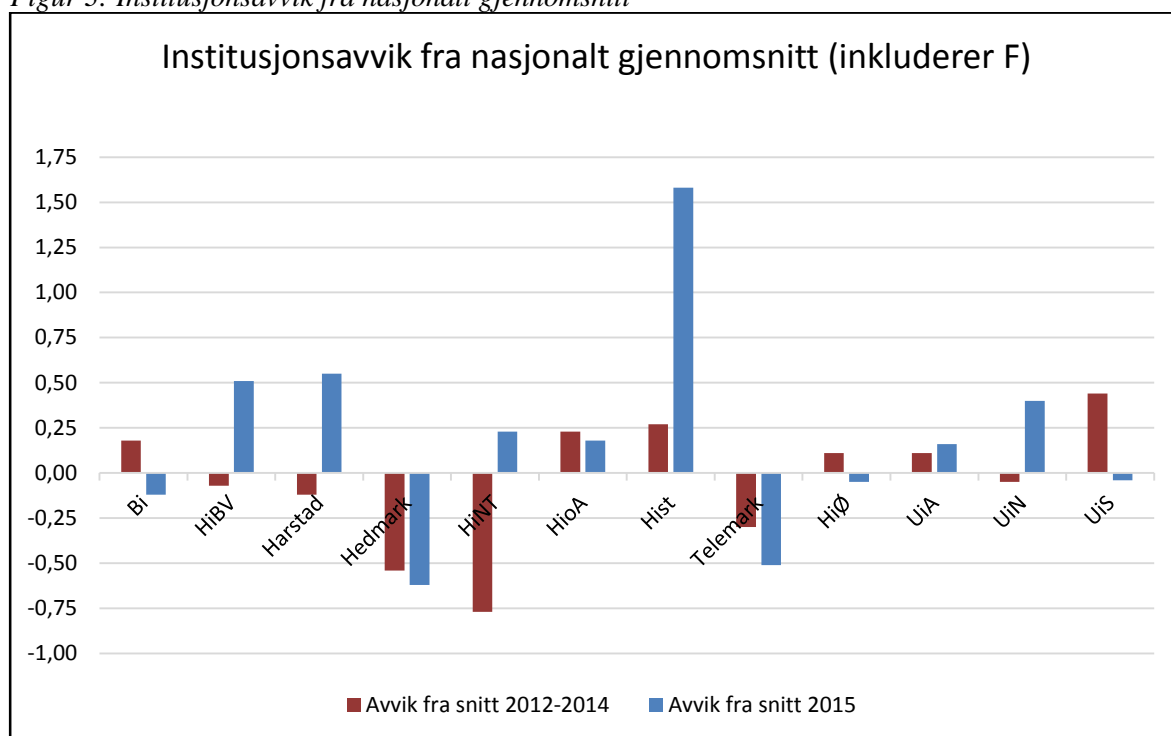
I figur 2 viser vi differansen i karakterfordelingen. Figuren viser hvordan det var en relativt stor reduksjon i karakteren C (9 prosentpoeng), og en enda større økning i karakteren F (12 prosentpoeng).

Figur 2. Differanse i karakterfordeling 2012–2014 og 2015

I figur 3 viser vi institusjonsavviket fra det nasjonale gjennomsnittet i både 2015 og perioden 2012–2014. Vi presenterer ikke resultatene til Høgskolen i Molde da deres normale eksamen foregår i høstsemesteret, og det kun er noen få kandidater som tar kontinuasjonseksamen om våren.

Figur 3: Institusjonsavvik fra nasjonalt gjennomsnitt

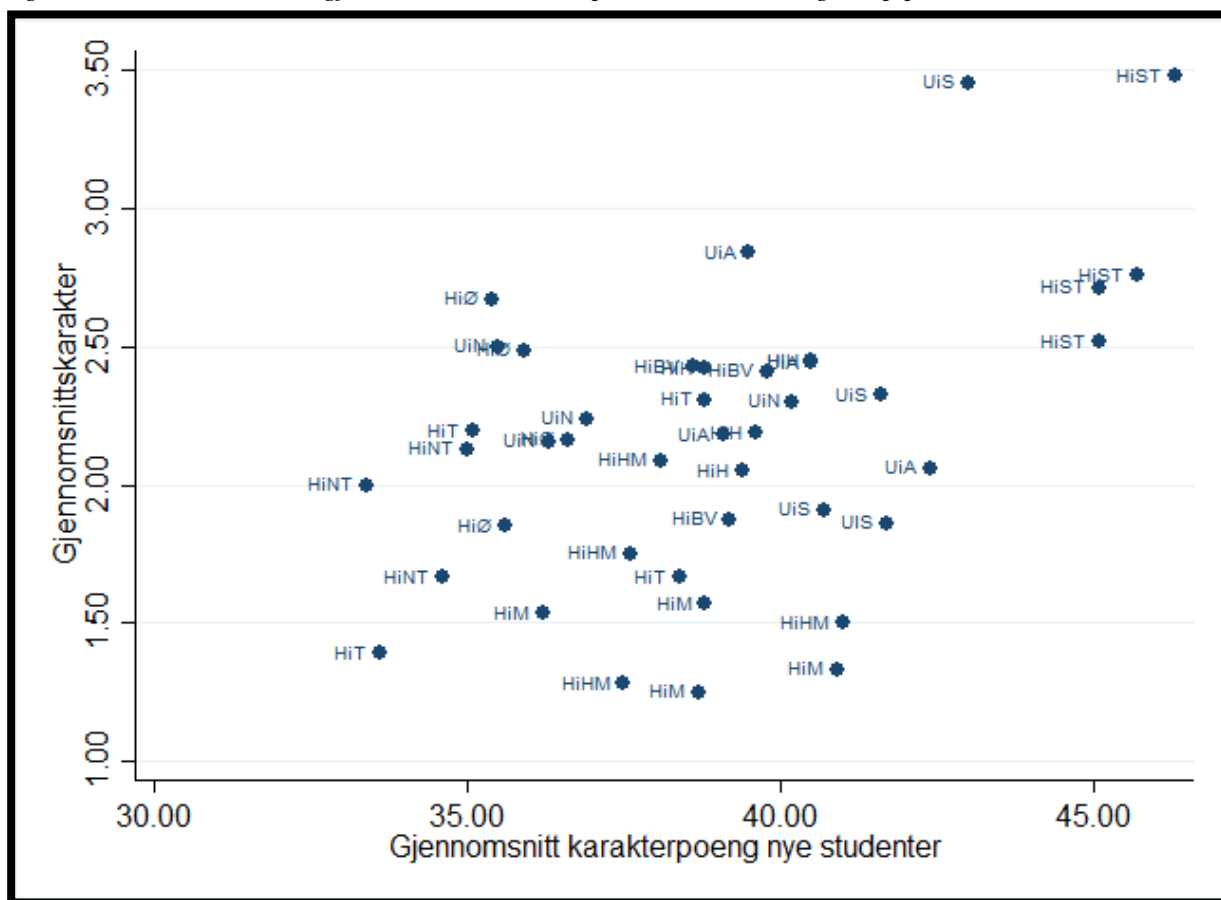
Kolonnene som stiger, viser hvor mye høyere institusjonsgjennomsnittet var enn det nasjonale gjennomsnittet. De kolonnene som er under 0, viser hvor mye lavere institusjonsgjennomsnittet var enn det nasjonale gjennomsnittet. De blå kolonnene viser avviket i perioden 2012–2014. I denne perioden kunne institusjonene gjøre lokale tilpassinger av både eksamensoppgavene og sensuren. De oransje kolonnene viser avviket i 2015 hvor institusjonene ikke kunne tilpasse eksamenssettet, og sensuren ble gjennomført av det nasjonale sensorkorpset. Som vi ser av figuren, har noen av institusjonene bedre resultater enn gjennomsnittet i år, men dårligere enn gjennomsnittet ved tidligere år. Dette kan indikere at den lokale sensuren ved tidligere år har vært strengere enn den burde være, men det er flere andre mulige forklaringer også. Det motsatte gjelder for institusjoner som hadde høyere gjennomsnitt i tidligere år og lavere gjennomsnitt i år, men også her er det flere mulige forklaringer. Det er uansett viktigere å se på karakterfordelingen ved hver enkelt institusjon enn bare gjennomsnittet.

Før vi viser resultatene til de forskjellige institusjonene, presenterer vi en mulig forklaring på institusjonenes forskjellige resultater. Det er mulig at inntakskvaliteten på studentene kan forklare forskjellen på institusjonens resultater. Det er tre studentgrupper som tar emnet årsregnskap. Den viktigste gruppen er studenter ved bachelor i regnskap og revisjon. I tillegg tar mange studenter i bachelor i økonomi og administrasjon dette emnet som et valgfag. Den siste gruppen er enkeltstudenter, ofte som en del av etterutdanning, som kvalifiserer seg for å bli autorisert regnskapsfører. Analysen under er kun basert på gjennomsnittlig karakterpoeng for nye studenter ved de spesifikke bachelorprogrammene i regnskap og revisjon tre år før felleseksamen i årsregnskap i 2012, 2013, 2014 og nasjonal deleksamen i årsregnskap i 2015. Å bruke gjennomsnittlig karakterpoeng for nye studenter tre år før eksamen, gjør at vi ikke inkluderer inntakspoeng på studenter som tar eksamen for andre eller tredje gang. Vi inkluderer heller ikke inntakskvaliteten på studenter fra andre studieprogrammer som tar eksamen i årsregnskap. Det er også slik at ikke alle institusjoner har rapportert data for inntakspoeng til DBH, mens noen institusjoner ikke har eget

opptak til bachelor i regnskap og revisjon, men felles opptak med bachelor i økonomi og administrasjon. Disse institusjonene og programmene fremgår dermed ikke i figurene under. Analysen kan med andre ord kun gi oss en indikasjon på om inntakskvalitet påvirker resultatet på eksamen.

Figur 4 viser gjennomsnittlig karakterpoeng for nye studenter på kullene fra 2009–2012 og de respektive gjennomsnittskarakterene (inkludert F) på eksamen i årsregnskap i årene 2012–2015. Den første figuren viser navnene på hver institusjon, men de to neste figurene (4.1 og 4.2) viser trendlinjer på samme type figur uten institusjonsnavn.

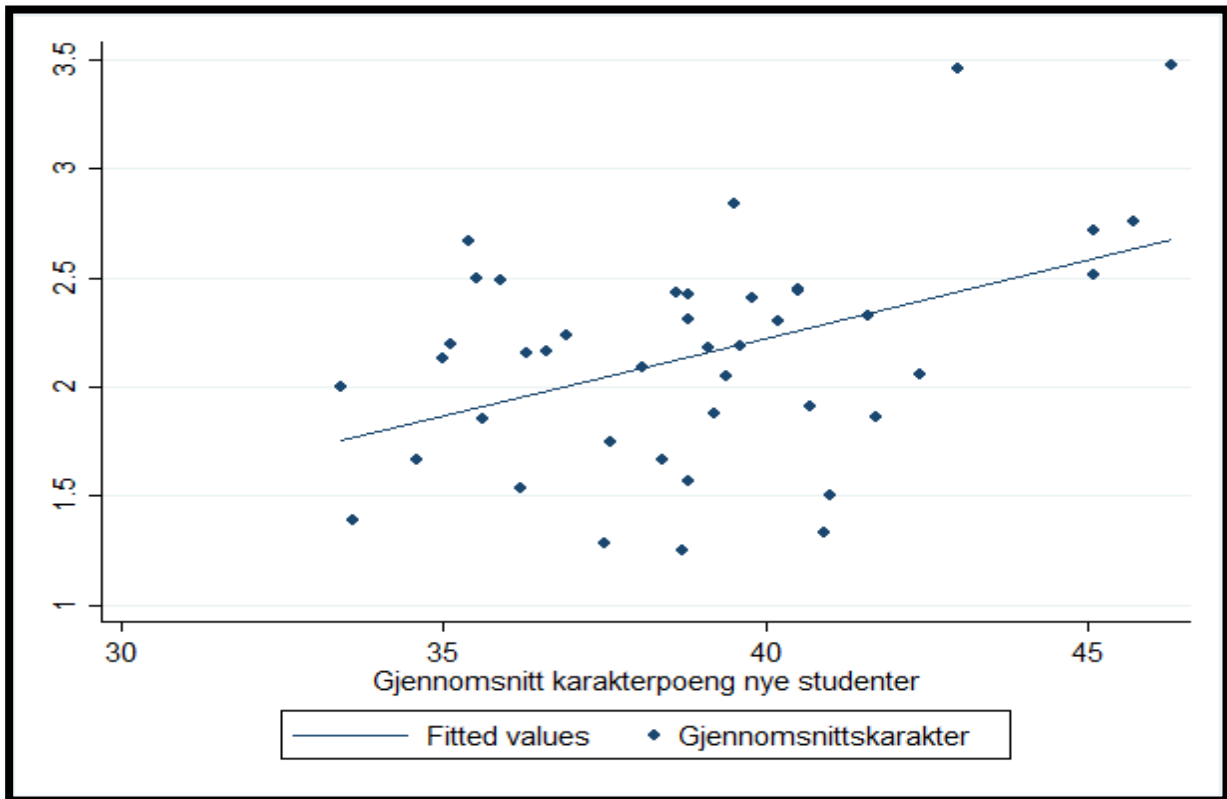
Figur 4: Inntakskvalitet vs. gjennomsnittskarakter på eksamen i årsregnskap per kull

Figur 4 viser at studentene ved Høgskolen i Sør-Trøndelag har hatt høyere gjennomsnittlig karakterpoeng i årene 2009–2012 og høyere gjennomsnittskarakter på eksamen i årsregnskap. Kullet øverst til høyre i figuren viser gjennomsnittlig karakterpoeng for studentene som begynte på bachelor i regnskap og revisjon ved HiST i 2012, og deres resultater på den nasjonale deleksamenen i årsregnskap våren 2015. Studentene som begynte på bachelor i regnskap og revisjon ved Universitetet i Stavanger i 2010, hadde også høye karakterpoeng og meget godt resultat på eksamen våren 2013 (se UiS øverst til høyre i figur 4).

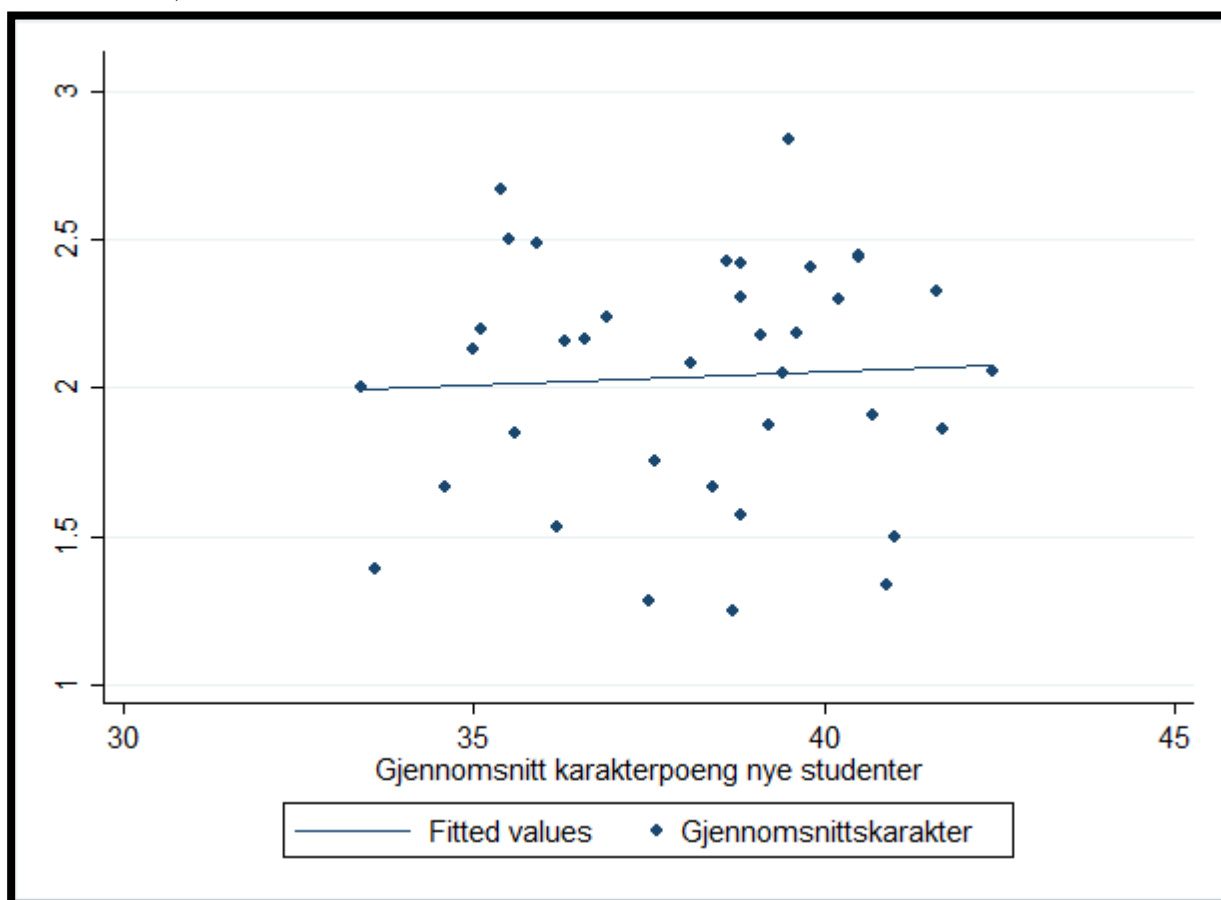
I figur 4.1 viser vi trendlinjen for den samme figuren.

Figur 4.1: Inntakskvalitet vs. gjennomsnittskarakter på eksamen i årsregnskap per kull (med trendlinje)

Trendlinjen viser at det er en sammenheng mellom inntakskvalitet og gjennomsnittskarakter på eksamen i årsregnskap. Korrelasjonskoeffisienten er 0,45, og er statistisk signifikant på 0,05-nivå. Det er allikevel verdt å merke seg at denne sammenhengen stort sett forsvinner når man fjerner Høgskolen i Sør-Trøndelag fra analysen. Dersom man også fjerner det ene kullet fra UiS, forsvinner sammenhengen helt, og korrelasjonen er kun 0,05. Den er heller ikke statistisk signifikant. Dette illustrerer vi i figur 4.2.

Figur 4.2: Inntakskvalitet vs. gjennomsnittskarakter på eksamen i årsregnskap per kull (uten ekstremverdier)

Basert på de dataene vi har (se forbehold over) og den analysen vi har gjort, kan vi ikke si at inntakskvalitet har noen sammenheng med resultatene på eksamen i årsregnskap. Figur 4 viser også at variasjonen i både inntakskvalitet og gjennomsnittskarakter på eksamen i årsregnskap på de respektive kullene er stor, og vi kan derfor heller ikke si at institusjonsbidraget kan forklare karakterene. Det er her viktig å påpeke at vi ikke har noen robuste data på eventuelle institusjonsbidrag på programnivå. Det som er klart, er at NOKUT i fremtiden vil be institusjonene om bakgrunnsinformasjon for de kandidatene som avlegger nasjonale deksamener. Med bakgrunnsinformasjon på individnivå kan vi gjøre bedre analyser for å forklare variasjoner i karakterer på nasjonale deksamener.

4.2 Resultater på institusjonsnivå

I dette kapitlet presenterer vi karaktergjennomsnittet, andel kandidater som har fått C eller bedre, andel stryk og karakterfordelingen for hver institusjon som deltok på den nasjonale deksamenen i årsregnskap. Dataene som presenteres, er gjennomsnittskaracteren og karakterfordelinger for årene 2012–2014 og for 2015. Det er totalt 13 institusjoner som har deltatt på den nasjonale deksamenen i årsregnskap. Her presenterer vi kun resultater for 12 av institusjonene. Som over presenterer vi ikke resultatene til Høgskolen i Molde da deres normale eksamen foregår i høstsemesteret, og det kun er noen få kandidater som tar kontinuasjonseksamen om våren.

NOKUT har sendt emneansvarlig ved hver institusjon resultatene fra årets og tidligere års eksamen og med kort frist bedt dem om å kommentere om det er forhold som kan forklare store eller små forskjeller. Vi har inkludert kommentarer fra institusjonene der vi finner det relevant.

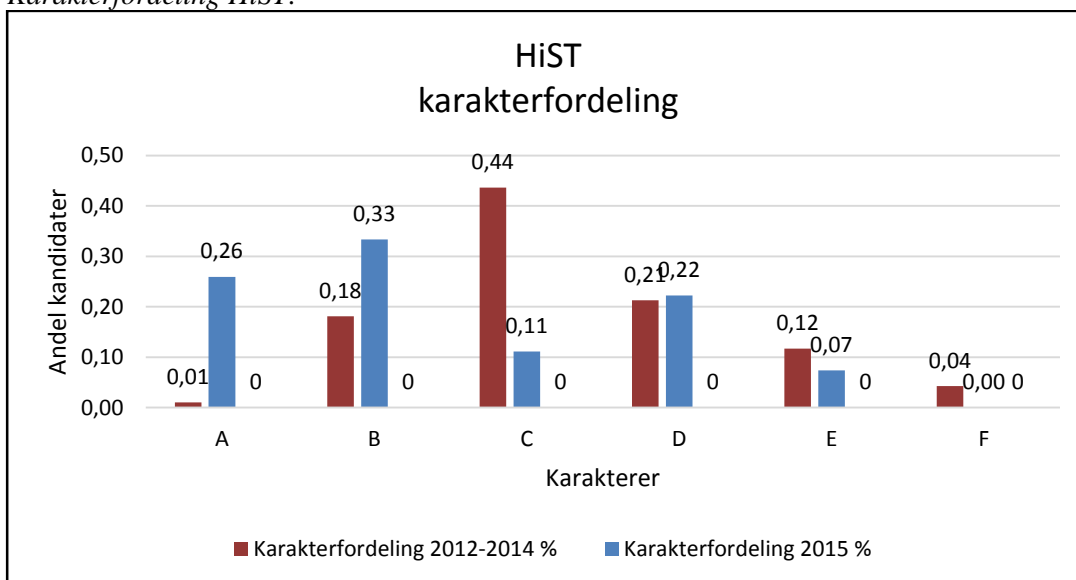
4.2.1 Høgskolen i Sør-Trøndelag

Kandidater ved HiST har både tidligere og i år gjort det meget bra på årsregnskapseksamenen. I 2015 fikk ingen kandidater stryk, og hele 70 prosent fikk C eller bedre.

Basistall HiST:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,63	0,70
Andel stryk	0,04	0,00
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,63	3,48
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,74	3,48
Totalt antall kandidater	94	27

Karakterfordeling HiST:

Som vi ser av figuren, har karakterfordelingen til HiST flyttet seg mer mot A og B enn ved tidligere år. Karakterene for perioden 2012–2014 er tilnærmet normalfordelt, mens fordelingen i 2015 er mer mot toppkarakterene. Det er verdt å påpeke at ingen av medlemmene i sensorkorpset kom fra HiST.

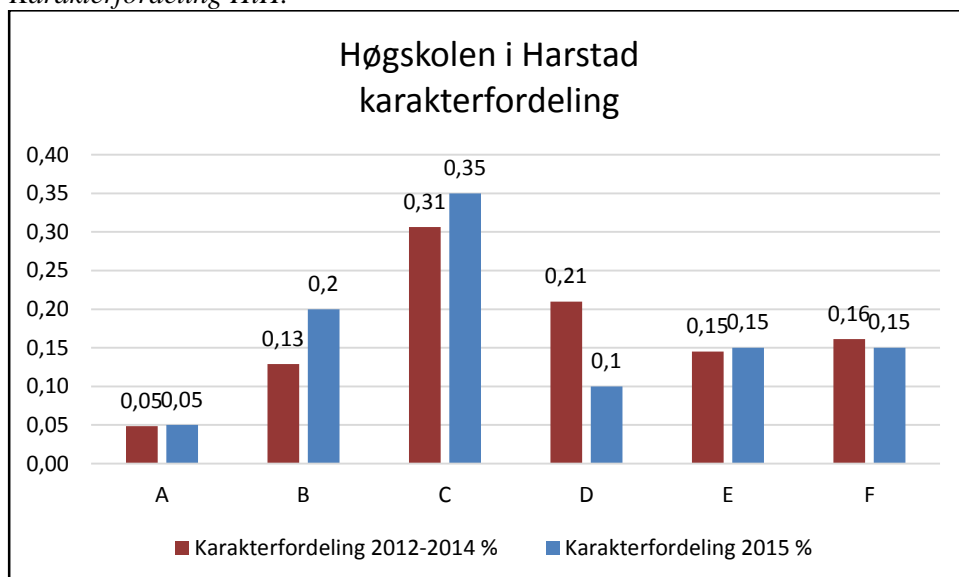
4.2.2 Høgskolen i Harstad

Gjennomsnittskarakteren ved Høgskolen i Harstad har i tidligere år vært noe lavere enn landsgjennomsnittet, men i år var gjennomsnittet en halv karakter over landsgjennomsnittet. Andelen som har fått C eller bedre, har også gått opp, mens andelen F er omtrent den samme.

Basistall HiH:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,48	0,60
Andel stryk	0,16	0,15
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,24	2,67
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,45	2,88
Totalt antall kandidater	62	20

Karakterfordeling HiH:

Det er relativt små forskjeller i karakterfordeling mellom tidligere år og årets resultat. De største forskjellene er nedgangen i andelen kandidater som har fått karakteren D, og økningen i andelen kandidater som har fått karakteren B.

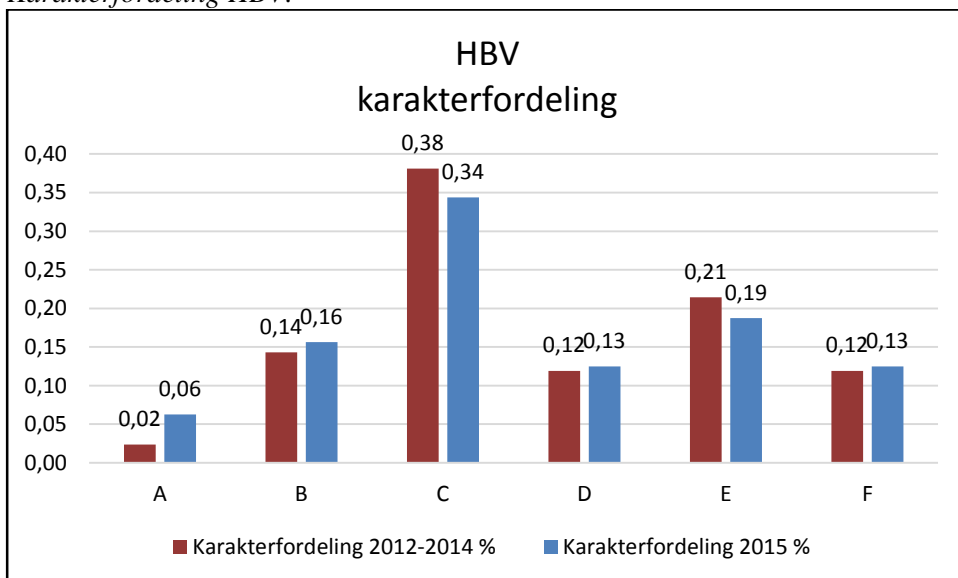
4.2.3 Høgskolen i Buskerud og Vestfold

Ved HBV har gjennomsnittskaracteren i tidligere år vært omtrent som landsgjennomsnittet, men i år var gjennomsnittskaracteren ved HBV ca. en halv karakter bedre enn landsgjennomsnittet.

Basistall HBV:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,55	0,56
Andel stryk	0,12	0,13
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,29	2,41
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,59	2,75
Totalt antall kandidater	42	32

Karakterfordeling HBV:

Når vi ser på karakterfordelingen, viser det seg at nasjonal sensur har hatt veldig liten betydning for karakterfordelingen ved HBV. Bortsett fra en liten nedgang i andelen kandidater som har fått karakteren C og en liten økning i andelen av kandidater som har fått A, er det svært små forskjeller.

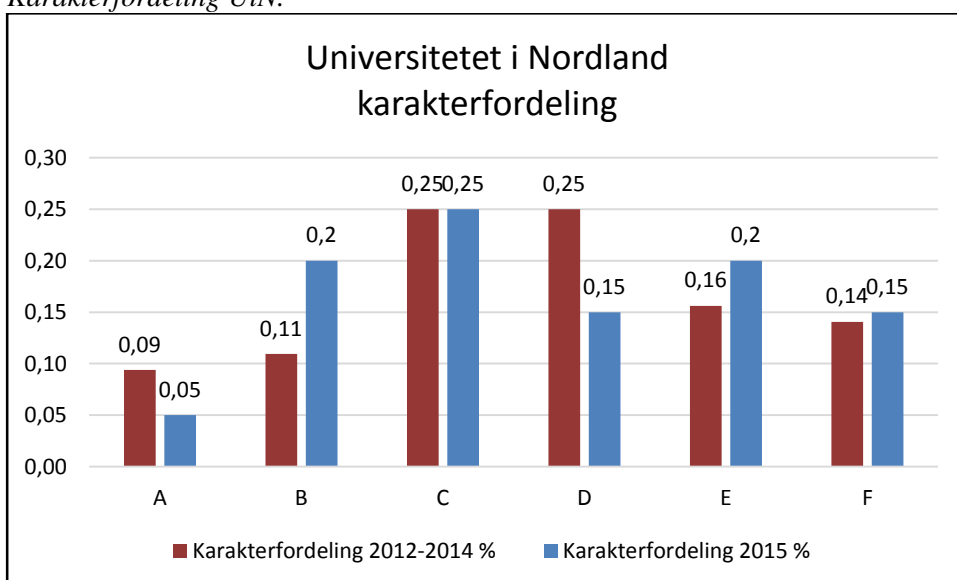
4.2.4 Universitetet i Nordland

Gjennomsnittskaracteren ved UiN har i tidligere år ligget på nivå med det nasjonale gjennomsnittet, men i år var gjennomsnittet nesten en halv karakter høyere enn det nasjonale gjennomsnittet. Som i tidligere år fikk halvparten av kandidatene C eller bedre, mens 15 prosent fikk F.

Basistall UiN:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,45	0,50
Andel stryk	0,14	0,15
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,31	2,3
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,69	2,71
Totalt antall kandidater	64	20

Karakterfordeling UiN:

Karakterfordelingen viser også at det kun er små forskjeller mellom tidligere år og 2015. De største forskjellene er økningen i andelen kandidater som fikk karakteren B (9 prosentpoeng), og nedgangen i andelen som fikk karakteren D (10 prosentpoeng). Det var også noen færre kandidater som fikk A enn i tidligere år.

4.2.5 Høgskolen i Nord-Trøndelag

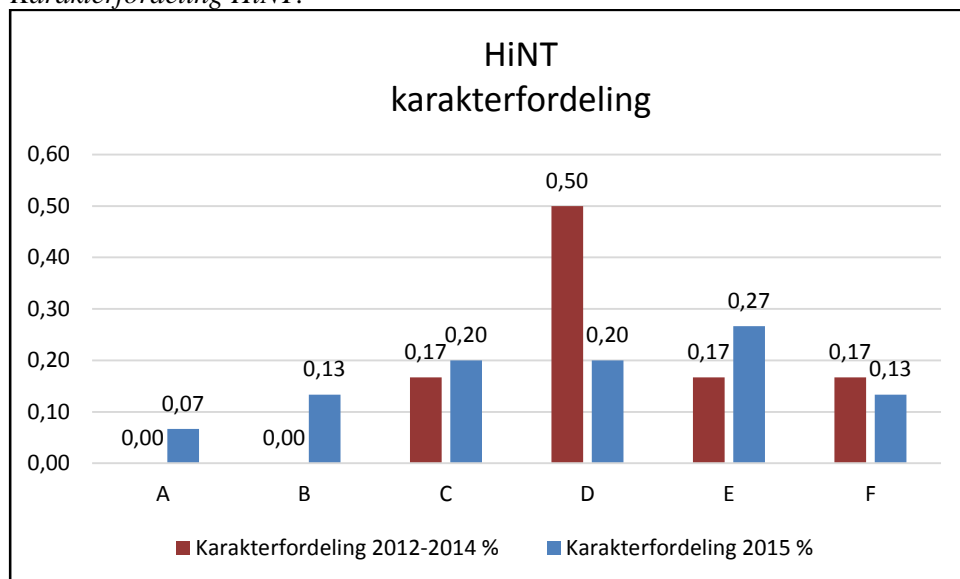
Tallene ved HiNT er relativt små og dermed ikke veldig robuste. Med så få kandidater er det mange tilfeldigheter som kan påvirke eksamensresultatene både i tidligere år og i år. Det er viktig å ta hensyn til dette når man vurderer tallene vi presenterer.

Som tabellen under viser, var det bare 12 kandidater som avla eksamen på våren i perioden 2012–2014. Dersom man ser på gjennomsnittskarakteren i denne perioden, har gjennomsnittskarakteren vært nesten en karakter lavere enn landsgjennomsnittet. Ved årets eksamen er gjennomsnittet ved HiNT ca. en kvart karakter bedre enn landsgjennomsnittet. Vi ser også at ved årets eksamen har 40 prosent av studentene fått karakteren C eller bedre, mens 13 prosent fikk karakteren F.

Basistall HiNT:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,17	0,40
Andel stryk	0,17	0,13
Gjennomsnitt (inkl. F)	1,67	2,13
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2	2,46
Totalt antall kandidater	12	15

Karakterfordeling HiNT:

Med forbehold om meget få kandidater både i perioden 2012–2014 og i 2015, ser vi at karakterfordelingen er jevnere i 2015 enn i tidligere år. Det er også noen kandidater som har fått A eller B i år, og det var ikke tilfelle i tidligere år.

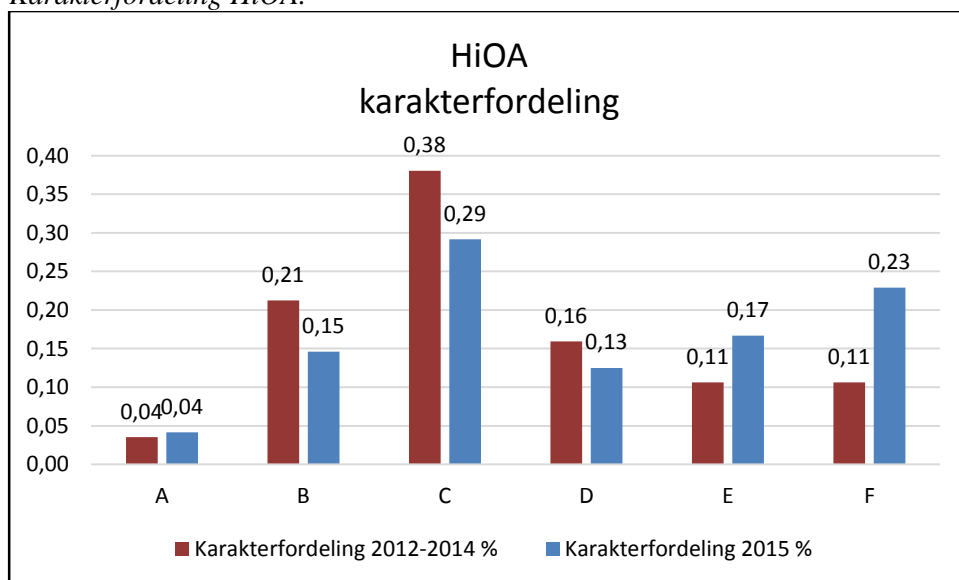
4.2.6 Høgskolen i Oslo og Akershus

Gjennomsnittet ved HiOA har i tidligere år ligget noe over landsgjennomsnittet, og det gjør det også i år, selv om gjennomsnittet i 2015 er nesten en halv karakter lavere enn i perioden 2012–2014. Det er også verdt å poengtere at andelen kandidater som fikk karakteren C eller bedre, har gått ned med hele 15 prosent, og at strykeprosenten er dobbelt så stor i 2015 i forhold til perioden 2012–2014.

Basistall HiOA:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,63	0,48
Andel stryk	0,11	0,23
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,59	2,08
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,9	2,7
Totalt antall kandidater	113	48

Karakterfordeling HiOA:

Karakterfordelingen ved HiOA viser hvorfor det er viktig å se på andre tall enn kun gjennomsnittet. Selv om gjennomsnittet til HiOA er høyere enn det nasjonale gjennomsnittet i 2015, ser vi fra fordelingen at det er en stor nedgang i andelen studenter som har fått B og C, mens det er en like stor økning i kandidater som har fått karakterene E og F. Basert på den informasjonen NOKUT sitter på i dag, har vi ikke mulighet til å forklare hva som er årsaken til disse relativt store forandringene, og det er mulig det finnes helt naturlige forklaringer. NOKUT mener allikevel det er viktig at HiOA sammen med fagmiljøet og arbeidsgruppen i NRØA som var ansvarlige for den nasjonale eksamenen i 2015, gjør et dypdykk i både årets og tidligere års resultater for å få en bedre forståelse av hva årsaken kan være.

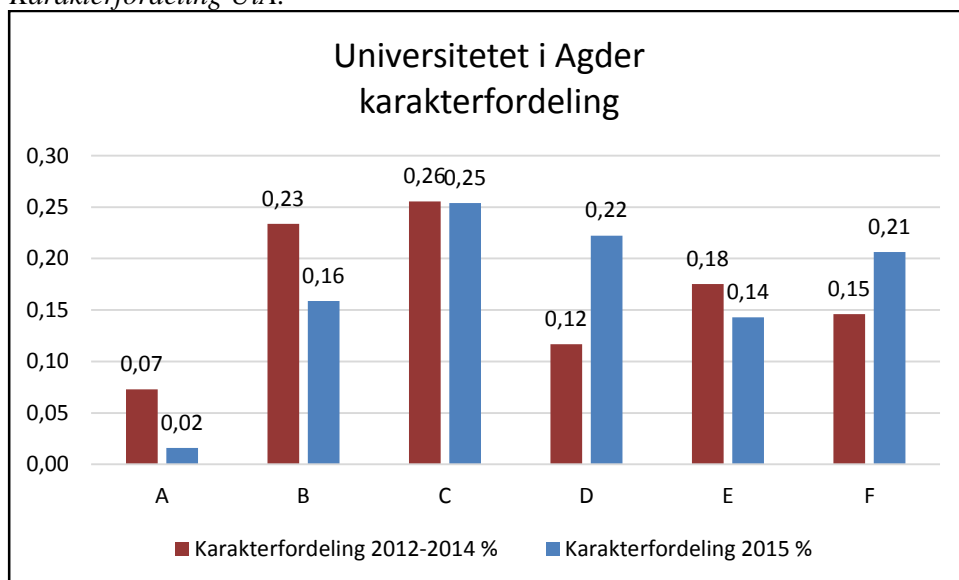
4.2.7 Universitetet i Agder

Som i perioden 2012–2014 ligger gjennomsnittet til UiA litt over landsgjennomsnittet, men som det nasjonale snittet er gjennomsnittet til UiA nesten en halv karakter lavere i 2015 enn i perioden 2012–2015. Som ved HiOA er det en klar nedgang i antall studenter som har fått karakteren C eller bedre (13 prosentpoeng), samt en økning i antall studenter som har fått F.

Basistall UiA:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,56	0,43
Andel stryk	0,15	0,21
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,47	2,06
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,9	2,6
Totalt antall kandidater	137	63

Karakterfordeling UiA:

Karakterfordelingen viser at andelen studenter som har fått A eller B, har hatt en markant nedgang i 2015 (totalt 12 prosentpoeng), samt at det har vært en økning i karakteren D med 10 prosentpoeng. Det er også verdt å ta med seg at strykprosenten har gått opp med 6 prosentpoeng. En økning på 6 prosentpoeng i andel stryk kan indikere at grensen mellom hva som kvalifiserer til E og F, er en vanskelig grense å trekke for sensorer.

Universitetet i Agder påpeker at sensuren ved årets eksamen bærer preg av en mer matematisk gradering, og dermed mindre skjønn, samt at grensen for å bestå er satt til 40 prosent, noe som nok er noe høyere enn manges praksis etter overgang til bokstavkarakterer. Siden NOKUT ikke kjenner til tidligere sensurpraksis, vet ikke NOKUT om årets sensur er mer basert på matematisk gradering enn tidligere, men det er også klart at sensorene har utvist skjønn i tilfeller der poengene en kandidat har oppnådd, ligger på grensen mellom to karakterer. Sensorene selv oppgir at de ikke kjenner seg igjen i UiAs beskrivelse. Sensorene oppgir videre at de brukte poengfordeling som en hjelp til å få oversikt over kandidatens prestasjon, men i selve sensuren ble fastsettelse av karakter gjort på grunnlag av

skjønn. Siden NOKUT ikke har fått tilgang til den detaljerte sensuren på hver kandidat fra hver sensor, kan ikke NOKUT si noe om hvor mye eller lite skjønn som er brukt i karaktersettingen.

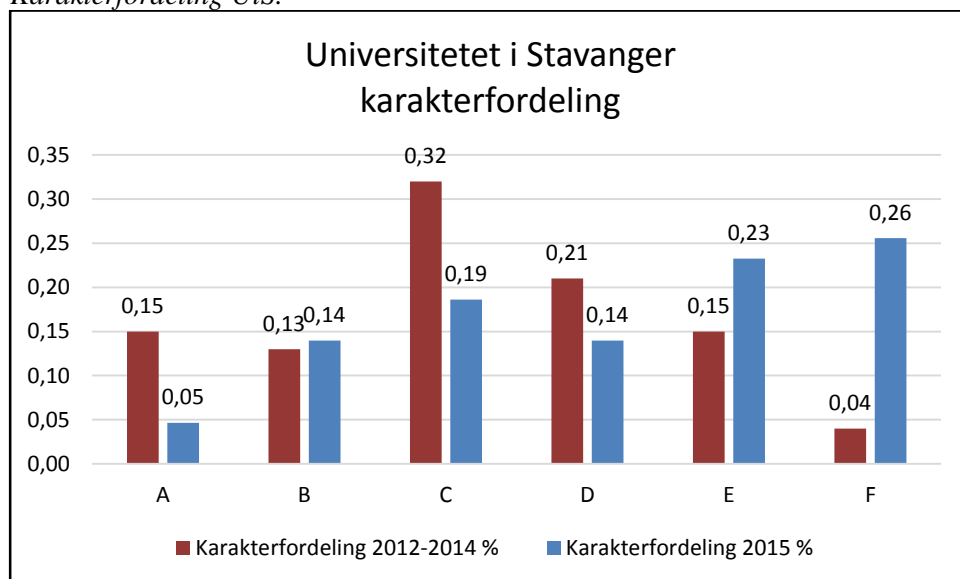
4.2.8 Universitetet i Stavanger

I perioden 2012–2014 lå gjennomsnittet ved UiS ca. en halv karakter over landsgjennomsnittet, mens det i år var identisk med landsgjennomsnittet. Gjennomsnittet i år er også nesten en hel karakter lavere enn i den tidligere perioden når vi inkluderer kandidater som fikk karakteren F. I forhold til perioden 2012–2014 var det også en stor nedgang i andelen av kandidatene som fikk karakteren C eller bedre (22 prosentpoeng), samt seks ganger så høy strykprosent.

Basistall UiS:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,60	0,38
Andel stryk	0,04	0,26
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,8	1,86
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,92	2,5
Totalt antall kandidater	100	43

Karakterfordeling UiS:

Karakterene i perioden 2012–2014 var nesten normalfordelt, bortsett fra den høye andelen som fikk karakteren A. Den høye andelen A kan i all hovedsak tilskrives eksamen fra 2013, hvor hele 26 prosent av studentene fikk A. Den markante nedgangen i andelen C (13 prosentpoeng), økningen i andel D (7 prosentpoeng) og den ekstremt høye økningen i stryk (22 prosentpoeng) krever en dypere analyse enn vi kan gjøre på dette tidspunktet. Basert på den informasjonen NOKUT sitter på i dag, har vi ikke mulighet til å forklare hva som er årsaken til disse store forandringene, og det er mulig det finnes helt naturlige forklaringer. Vi mener allikevel det er viktig at UiS sammen med fagmiljøet og arbeidsgruppen i NRØA som var ansvarlige for den nasjonale eksamenen i 2015, gjør et dypdykk i både årets og tidligere års resultater for å få en bedre forståelse av hva årsaken kan være.

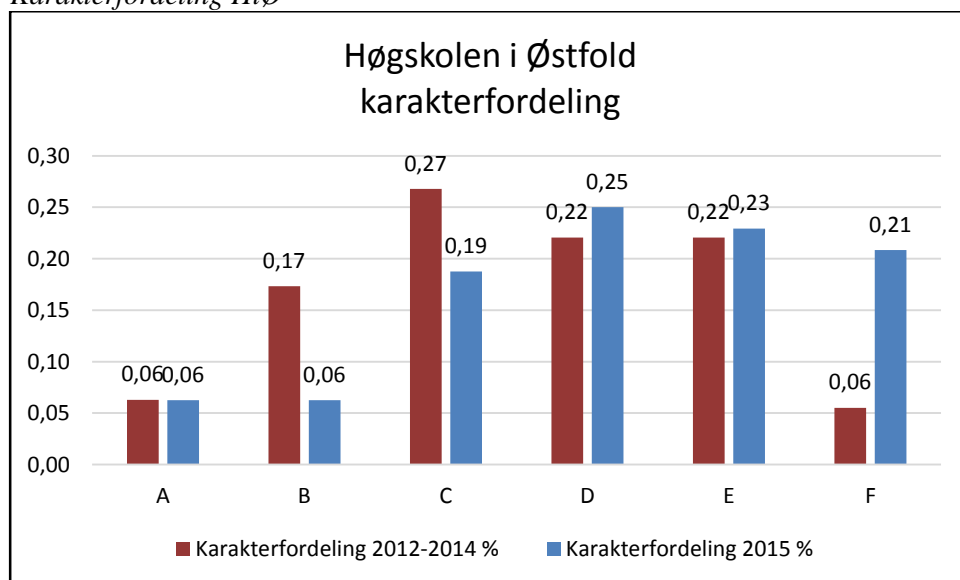
4.2.9 Høgskolen i Østfold

Gjennomsnittskarakteren til kandidater ved HiØ var i år tilnærmet identisk med det nasjonale gjennomsnittet. I tidligere år har gjennomsnittet ved HiØ også ligget meget nær det nasjonale gjennomsnittet. Det er allikevel noen store forskjeller når man sammenligner resultatene fra 2015 med tallene fra perioden 2012–2014. De største forskjellene gjelder den store nedgangen i andelen kandidater som fikk karakteren C eller bedre. I perioden 2012–2014 fikk 50 prosent av studentene karakteren C eller bedre, mens i 2015 var det kun 31 prosent, altså en nedgang på nesten 20 prosentpoeng. Den andre store forskjellen er at strykprosenten var mer enn tre ganger så høy i 2015 som i den tidligere perioden.

Basistall HiØ:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,50	0,31
Andel stryk	0,06	0,21
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,47	1,85
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,62	2,34
Totalt antall kandidater	127	48

Karakterfordeling HiØ

Som vi ser fra figuren over, var karakterene i perioden 2012–2014 tilnærmet normalfordelt, mens fordelingen i 2015 har beveget seg et godt stykke mot F. Resultatene fra 2015 viser at andelen kandidater som fikk B, er hele 11 prosentpoeng lavere enn i tidligere år. Andelen som har fått karakteren C, har gått ned med 8 prosentpoeng, mens andelen F har gått opp med hele 15 prosentpoeng. Heller ikke for HiØ kan vi på nåværende tidspunkt forklare hva som er årsaken til disse store forandringene, og det er mulig det finnes helt naturlige forklaringer. Vi mener allikevel det er viktig at HiØ sammen med fagmiljøet og arbeidsgruppen i NRØA som var ansvarlige for den nasjonale eksamenen i 2015, gjør et dypdykk i både årets og tidligere års resultater for å få en bedre forståelse av hva årsaken kan være.

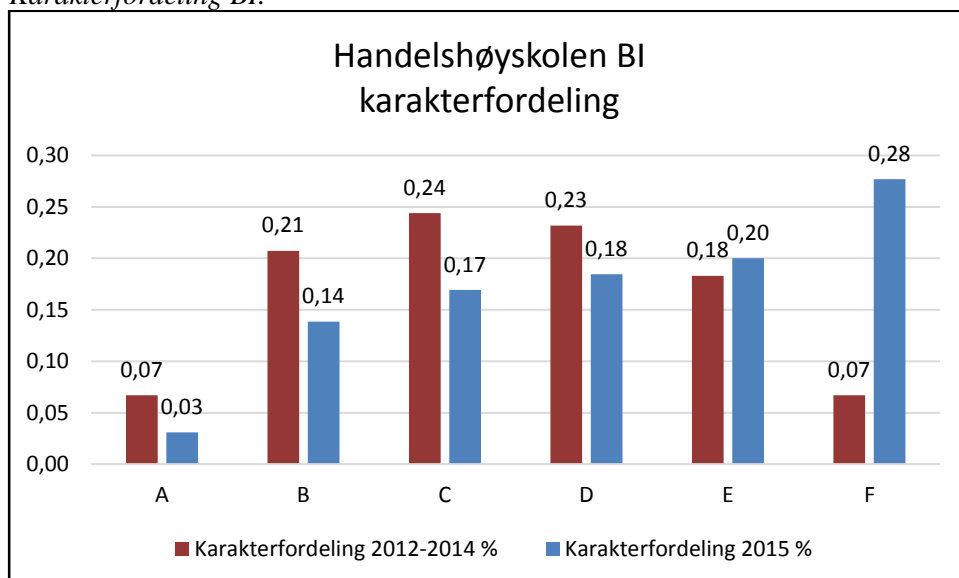
4.2.10 Handelshøyskolen BI

I perioden 2012–2014 lå gjennomsnittskarakteren ved BI noe høyere enn det nasjonale gjennomsnittet. I år ligger gjennomsnittet ved BI noe lavere enn det nasjonale gjennomsnittet. I forhold til perioden 2012–2014 var gjennomsnittskarakteren over en halv karakter lavere i år. Det er også stor nedgang i andelen studenter som fikk karakteren C eller bedre (18 prosentpoeng), samt en firedobling av strykprosenten.

Basistall: BI

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,52	0,34
Andel stryk	0,07	0,28
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,54	1,78
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,73	2,47
Totalt antall kandidater	164	65

Karakterfordeling BI:

Som man ser av figuren, var karakterene tilnærmet normalfordelt i perioden 2012–2014, mens fordelingen i 2015 er mer lineær fra A til F. De største forandringene er nedgangen i andel B og C (begge med 7 prosentpoeng) og den store økningen i andel stryk (21 prosentpoeng). Som med flere andre institusjoner kan vi ikke på nåværende tidspunkt forklare de relativt store endringene i karakterfordelingen ved BI, og det er mulig at det finnes helt naturlige forklaringer for endringene. Vi mener allikevel det er viktig at BI sammen med fagmiljøet og arbeidsgruppen i NRØA som var ansvarlige for den nasjonale eksamenen i 2015, gjør et dybdykk i både årets og tidligere års resultater for å få en bedre forståelse av hva årsaken kan være.

BI har selv sett på resultatene og poengterer at det nok har vært flere kandidater som har avlagt kontinuasjonseksamen i år, og at eksamenssettet muligens var noe mer utfordrende enn tidligere år. BI poengterer også at karakterfordelingen deres ikke er nevneverdig forskjellig fra den nasjonale

karakterfordelingen. Dette er helt klart mulige forklaringer, men NOKUT mener det allikevel er nødvendig med en mer dyptgående analyse.

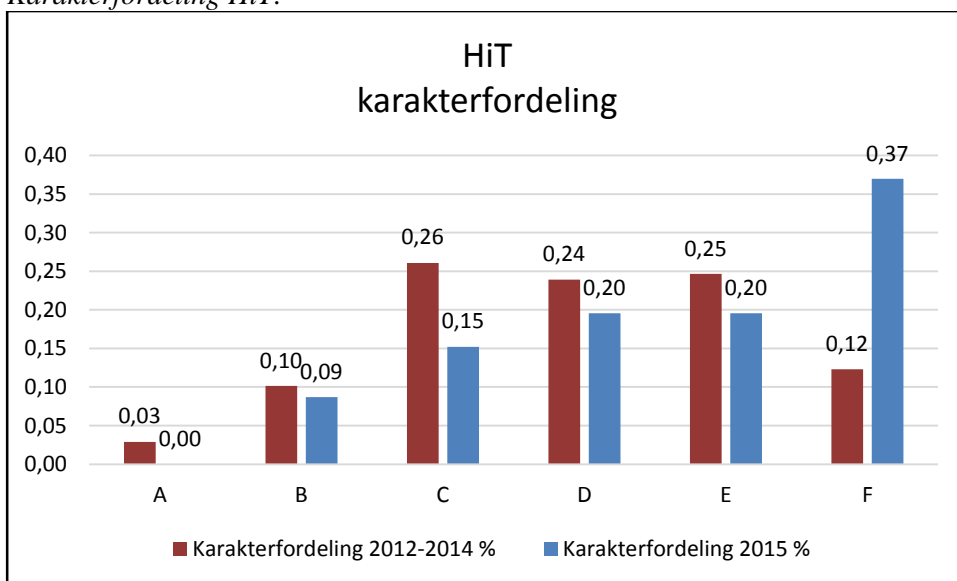
4.2.11 Høgskolen i Telemark

I 2015 var gjennomsnittskaracteren ved HiT en halv karakter lavere enn det nasjonale gjennomsnittet dersom man inkluderer kandidater som fikk F på eksamen. Resultatene viser også en stor nedgang i andelen kandidater som fikk C eller bedre (15 prosentpoeng), og en tredobling av strykprosenten.

Basistall HiT:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,39	0,24
Andel stryk	0,12	0,37
Gjennomsnitt (inkl. F)	2,06	1,39
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,35	2,21
Totalt antall kandidater	138	46

Karakterfordeling HiT:

I forhold til perioden 2012–2014 har karakterfordelingen i 2015 flyttet seg mye mot F. Andelen A, B, C, D og E har gått ned, mens andelen F har økt med 25 prosentpoeng. Heller ikke for HiT kan vi på nåværende tidspunkt forklare hva som er årsaken til disse store forandringene, og det er mulig det finnes helt naturlige forklaringer. Vi mener allikevel det er viktig at HiT sammen med fagmiljøet og arbeidsgruppen i NRØA som var ansvarlige for den nasjonale eksamenen i 2015, gjør et dypdykk i både årets og tidligere års resultater for å få en bedre forståelse av hva årsaken kan være.

Høgskolen i Telemark poengterer at det i 2015 har vært en økning i andelen studenter fra andre studieprogrammer som har avlagt eksamen i årsregnskap. De poengterer også at det over lengre tid har vært en økning i andelen av karakteren F i andre emner ved høgskolen. Til slutt nevner de at det er mulig at sensuren i tidligere år kan ha vært mindre streng.

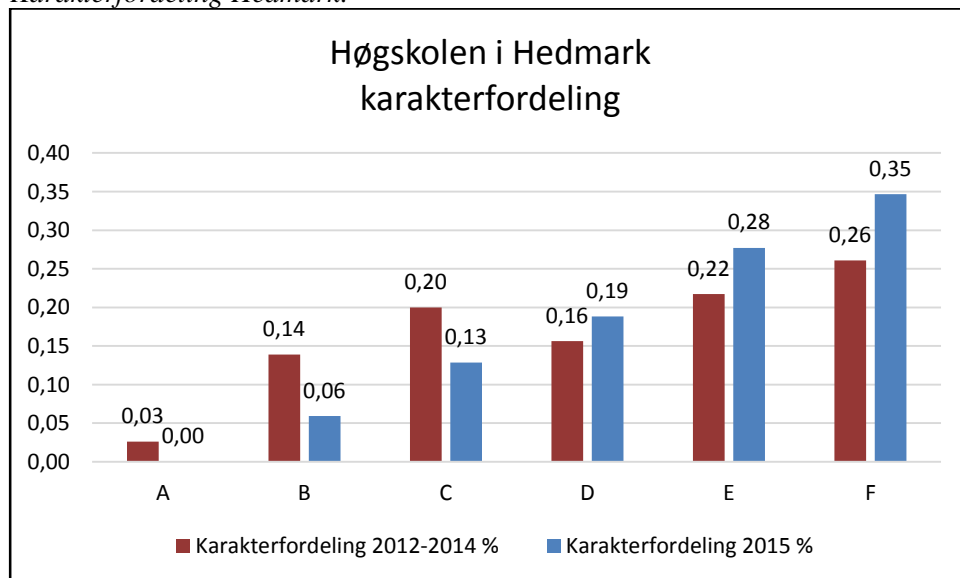
4.2.12 Høgskolen i Hedmark

Gjennomsnittskarakteren ved Høgskolen i Hedmark var ca. en halv karakter lavere enn det nasjonale gjennomsnittet, uansett om man inkluderer F eller ikke. Avviket er noe større enn i 2012–2014, men det er ikke stor forskjell. I 2015 var gjennomsnittskarakteren ca. en halv karakter lavere enn i perioden 2012–2014. I perioden 2012–2014 fikk kun 37 prosent av kandidatene C eller bedre, dette er allikevel 18 prosentpoeng høyere enn i 2015. Selv om strykprosenten tidligere har vært høy (26 prosent), økte den med 9 prosentpoeng i 2015 (totalt 35 prosent stryk). I forhold til tidligere år er det i år mange flere studenter som har avlagt eksamen, og dette kan ha påvirket resultatet.

Basistall Hedmark:

	2012–2014	2015
Andel C eller bedre	0,37	0,19
Andel stryk	0,26	0,35
Gjennomsnitt (inkl. F)	1,82	1,28
Gjennomsnitt (ekskl. F)	2,46	1,95
Totalt antall kandidater	115	101

Karakterfordeling Hedmark:

Fra figuren kan vi se at karakterfordelingen ved Høgskolen i Hedmark i 2015 er ganske lik fordelingen fra tidligere år. Fordelingen har som ved de fleste andre institusjoner flyttet seg mot F, men fordelingen er forholdsvis lik 2012–2014.

Høgskolen i Hedmark poengterer selv at de har mange nettstudenter, og at andelen av nettstudenter har vært sterkt økende. I 2015 var over 72 prosent av eksamenskandidatene nettstudenter mot 35 prosent ved tidligere år. Det er også slik at mange av nettstudentene ikke nødvendigvis har ambisjoner om å oppfylle kravet for å bli registrert revisor.

4.2.13 Sammendrag av institusjonsanalysene

Resultatene på institusjonsnivå viser at det er relativt store forskjeller mellom institusjonene både i 2015 og i perioden 2012–2014. Tallene fra 2015 viser tydelig at nasjonal sensur for mange institusjoner har beveget karakterfordelingen fra C og mot F. I 2015 er det store forskjeller på institusjonsandelen som har fått C eller bedre (fra 70 prosent til 19 prosent), og på strykprosent (fra 0 prosent til 37 prosent). I perioden 2012–2014 varierte institusjonsandelen som fikk C eller bedre, fra 63 prosent til 17 prosent, mens strykprosenten varierte fra 4 prosent til 26 prosent.

På nåværende tidspunkt har ikke NOKUT mulighet til å forklare disse forskjellene. Analysen på inntakskvalitet og karaktergjennomsnitt (se over) er basert på gjennomsnittstall på programnivå og ikke individnivå. Selv om analysen antyder at det ikke er noen sammenheng mellom inntakskvalitet og karakterer, ønsker vi ikke å konkludere med at dette er tilfelle, uten data på individnivå.

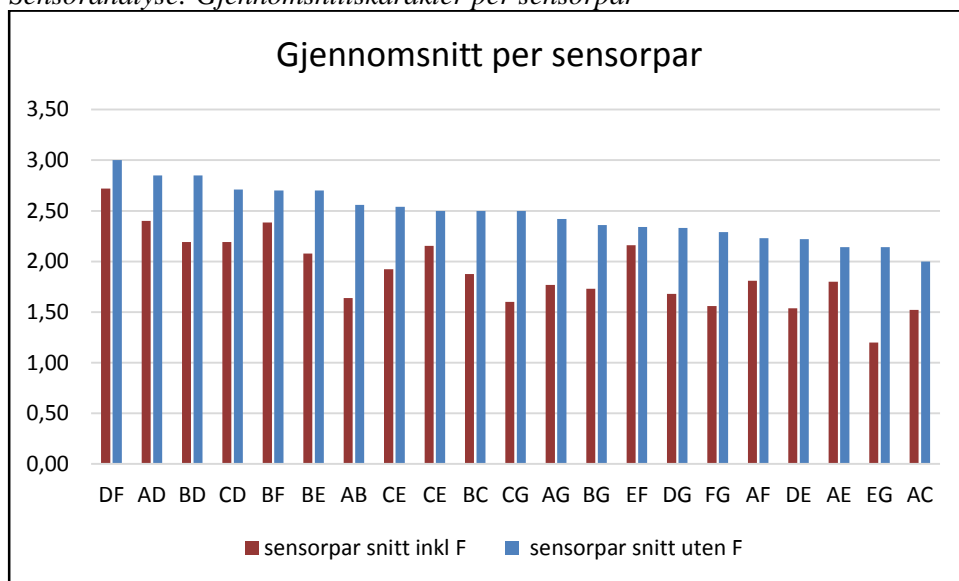
Analysen av resultatene på institusjonsnivå antyder at noen institusjoner i perioden 2012–2015 har normalfordelt karakterene. Det vil si at de beste kandidatene ved en institusjon får A og de dårligste får F, uansett hvordan disse kandidatene står i forhold til kandidater ved andre institusjoner, og uavhengig av den objektive kvaliteten på besvarelsen. I 2015 var dette ikke mulig da sensuren ble gjennomført av et nasjonalt sensorkorps. Ingen av sensorene visste hvilken institusjon besvarelsene tilhørte, og NOKUT fordelte alle besvarelsene tilfeldig til alle sensorene. Det er med andre ord ingen grunn til å tro at institusjonsforskjellene i 2015 var forårsaket av noen «snille» og noen «streng» sensorer. I neste avsnitt ser vi nærmere på fordelingen av karakterer per sensorpar.

4.3 Sensoranalyse

Det var syv sensorer i det nasjonale sensorkorpset. Sensorene ble foreslått av NRØA og har tilknytning, enten som ansatte eller som ekstern sensor, til institusjoner som deltok på den nasjonale deleksamenen i årsregnskap. NOKUT delte de syv sensorene inn i 21 sensorpar og fordelte besvarelsene tilfeldig til alle sensorparene. Ingen av sensorene visste hvilken institusjon besvarelsene kom fra, og begge sensorene i hvert par sensurerte alle besvarelsene. Sensorene ble så enige om den endelige karakteren og rapporterte den til NOKUT.

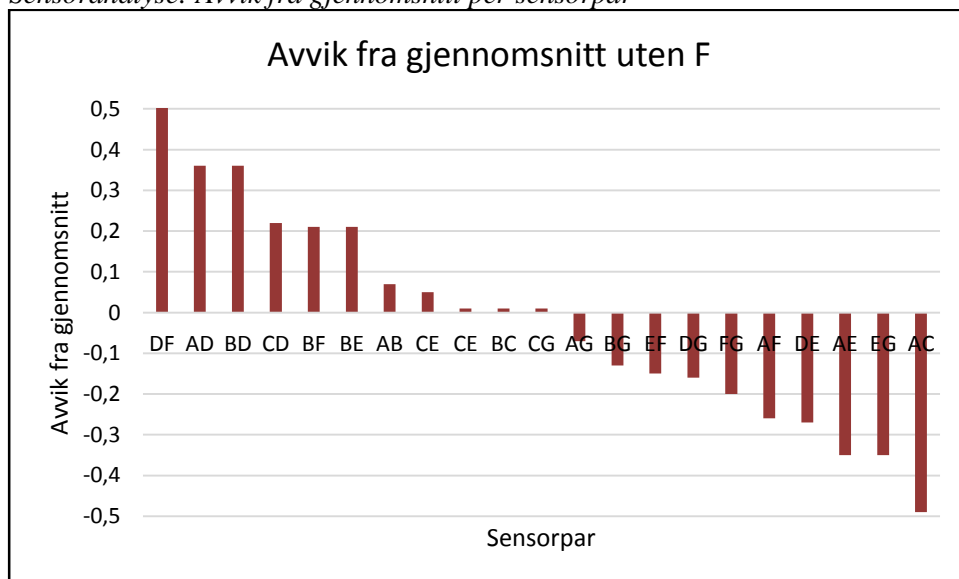
Som vi ser av figuren under, er det liten forskjell i gjennomsnittet per sensorpar. De oransje kolonnene viser gjennomsnittet uten F, og de blå representerer gjennomsnittet inkludert F. Sensorparet med høyest gjennomsnittskarakter (uten F) hadde et snitt på 3,0, mens det med lavest gjennomsnittskarakter hadde 2,0 (det nasjonale gjennomsnittet var 2,49).

Sensoranalyse: Gjennomsnittskarakter per sensorpar

Figuren under viser hvordan alle sensorparene lå innenfor 0,5 karakter fra det nasjonale gjennomsnittet. Det er med andre ord stor enighet om karakterene, og den forskjellen vi ser hos sensorparene, er med høy sannsynlighet helt naturlig.

Sensoranalyse: Avvik fra gjennomsnitt per sensorpar

Sensoranalysen viser at institusjonsforskjellene ikke kan forklares av «strenge» eller «snille» sensorer. Forklaringen finnes enten på individnivå eller programnivå. Det er derfor viktig at institusjonene selv ser på sine kandidaters resultater og prøver å finne årsakene til de relativt store forskjellene fra tidligere resultater.

5 Konklusjon

Gjennomføringen av nasjonal deleksamen i årsregnskap 6. mai 2015 var en suksess. Andelen av oppmeldte studenter som avla eksamen, var den samme som tidligere år, og sensuren ble gjennomført innenfor fristen. Årsaken til at prosessen fungerte uten store problemer, har uten tvil sammenheng med at bachelorprogrammene i regnskap og revisjon har en lang historie med frivillig, felles eksamen. Som nevnt ovenfor var den største forskjellen fra tidligere år at besvarelsene ble sensurert av et nasjonalt sensorkorps.

En annen forskjell var at NOKUT organiserte sensuren og fordelte eksamenspapirer. NOKUT hadde ingen erfaring med organisering av eksamen, men med god planlegging og gjennomføringsevne fungerte systemene meget godt. Det er verdt å merke seg at organiseringen av eksamenen, dvs. utsending av eksamenspapirer, fordeling, skanning og opplasting av besvarelsene til sensorene er tidkrevende. Legger man til rapportering av eksamensresultater og behandling av forespørsler om begrunnelse og ny sensur, har NOKUT brukt 10–12 dagsverk på dette. Dette har fungert fordi det kun var 535 kandidater som avla eksamen. Når dette antallet øker med flere tusen kandidater i forbindelse med deleksamen for sykepleier- og grunnskolelærerutdanningene, sier det seg selv at NOKUT må finne eksterne løsninger til logistikken.

I oppdraget fra Kunnskapsdepartementet ble tre formål nevnt:

- gi nyttig informasjon om studentenes kunnskapsnivå (formål 1)
- gi fagmiljøene mulighet til å sammenligne seg med tilsvarende fagmiljøer ved andre institusjoner, noe som igjen skal gi miljøene grunnlag for utvikling (formål 2)
- bidra til økt tillit til utdanningene i samfunnet (formål 3)

I tillegg legger NOKUT til grunn at det ut fra et kvalitetsperspektiv er et mål i seg selv at en gitt karakter skal reflektere samme kunnskapsnivå, uavhengig av hvilken institusjon eksamenen er avlagt ved.

Dersom vi ser på nasjonal deleksamen i årsregnskap, kan vi si at alle formålene til en viss grad har blitt oppnådd. Den nasjonale eksamenen har gitt oss bedre informasjon om studentenes kunnskapsnivå. Den vil gi fagmiljøene bedre mulighet til å sammenligne seg med tilsvarende fagmiljøer, og den bør øke tilliten til utdanningen i samfunnet. Det er heller ingen tvil om at den nasjonale sensuren har bidratt til at en gitt karakter reflekterer samme kunnskapsnivå, uavhengig av hvilken institusjon kandidaten kommer fra.

Ved fremtidige nasjonale eksamener er det sentralt at NOKUT får tilgang til bakgrunnsinformasjon på individnivå. Det er også meget viktig at NOKUT får tilgang til en mer detaljert sensur enn hva som var tilfelle denne gangen. For å vurdere reliabiliteten til eksamensoppgavene og sensuren må NOKUT vite hvordan hver sensor har sensurert hver enkelt oppgave. I fremtiden må NOKUT også være mer involvert i kvalitetssikringen av eksamensoppgavene. Per i dag er det lite kunnskap om testteori i de aktuelle fagmiljøene, og NOKUT bør knytte til seg eksperter innen testteori for å hjelpe fagmiljøene med å kvalitetssikre fremtidige oppgaver.